

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIII. évfolyam 3. szám
2010. február 26.

Gabona és Ipari Növények
XIII. évfolyam 3. szám
2010. 7. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	8
A gabonafélék jegyzése.....	11
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	15
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	15
Külpiaci információk.....	16
CUKORPIACI JELENTÉS.....	21

GABONAPIACI JELENTÉS

- Az Európai Unióban a gabona külkereskedelmi volumene lényegesen csökkent a 2009/2010. gazdasági év eddig eltelt időszakában az előző gazdasági év hasonló időszakához képest. Az intervencióra felajánlott gabona mennyisége ez idő alatt azonban a többszörösére emelkedett.
- A tengeri fuvarozás költségei az elmúlt évben folyamatosan emelkedtek. A növekvő szállítási költségek nemcsak az importot drágítják, hanem az exportot is nehezítik.
- A chicagói árutőzsdén a búza és a kukorica jegyzése egyaránt nőtt a 6., majd csökkent a 7. héten. A párizsi árutőzsdén csak a 7. hét végén mérséklődtek a jegyzések, míg a BÉT-en stagnáltak a 6-7. héten.
- A takarmánykukorica hazai termelői ára 2010. 2. hetétől töretlenül meghaladta az étkezési búzáét.

Európai Unió

Az Európai Unió gabonapiacán jelentős változások történtek mind a külkereskedelem, mind az intervenció tekintetében a 2009/2010. gazdasági év eddig eltelt időszakában az előző gazdasági év azonos időszakával összevetve. A búza, kukorica, árpa külkereskedelmi volumene számottevően csökkent, az intervencióra felajánlott mennyiség ugyanakkor a többszörösére nőtt.

1. Külkereskedelem

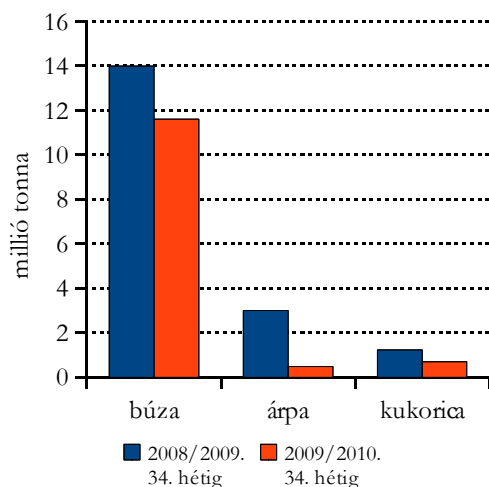
Az Európai Unió gabonaexportja 30, gabonaimportja 40%-kal esett vissza a jelzett időszakban.

A búza **kivitele** mindössze 17%-kal, a kukoricáé azonban 43%-kal csökkent. Az árpa kiszállított mennyisége nem érte el a félmillió tonnát, ami az előző év azonos időszakának 16%-a. A közösségen kívüli területekre legnagyobb mennyiségben Franciaország és Németország szállított gabonát. Magyarország búzából 188 ezer, árpából 17 ezer, kukoricából 47 ezer tonnát értékesített a harmadik országok felé a 2009/2010. gazdasági év 34. hetéig. Ez mindhárom termény esetében az egy évvel korábbinak csupán 40-50%-a. (Megjegyezzük, hogy a KSH adatai szerint hazánk összes búzakivitele 849 ezer tonna volt 2009. július-november között – 27,5%-kal kisebb, mint egy évvel korábban –, kukoricaexportja pedig 28,7%-kal 980 ezer tonnára esett ez idő alatt.)

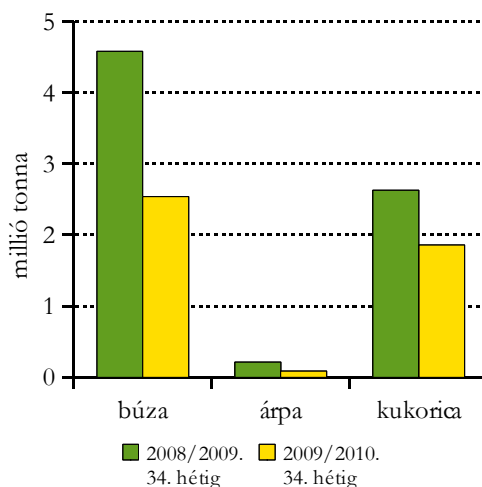
Az EU-27-ben legnagyobb mértékben az árpa **importja** csökkent (-60%). A búza behozatala 45, a kukoricáé 29%-kal múlta alul a 2009/2010. gazdasági év 34. hetéig az egy évvel korábbit. A harmadik országokból származó búza nagy része Spanyolországba, illetve Olaszországba került. Kukoricából szintén a spanyolok voltak a legnagyobb importőrök. (Az Ibárai-félszigetre az Abatimento keretében érkező áru mellett Szerbia és Ukrajna is tekintélyes mennyiséget szállítottak.)

Az Európai Unió külkereskedelmének változása

Export

Import

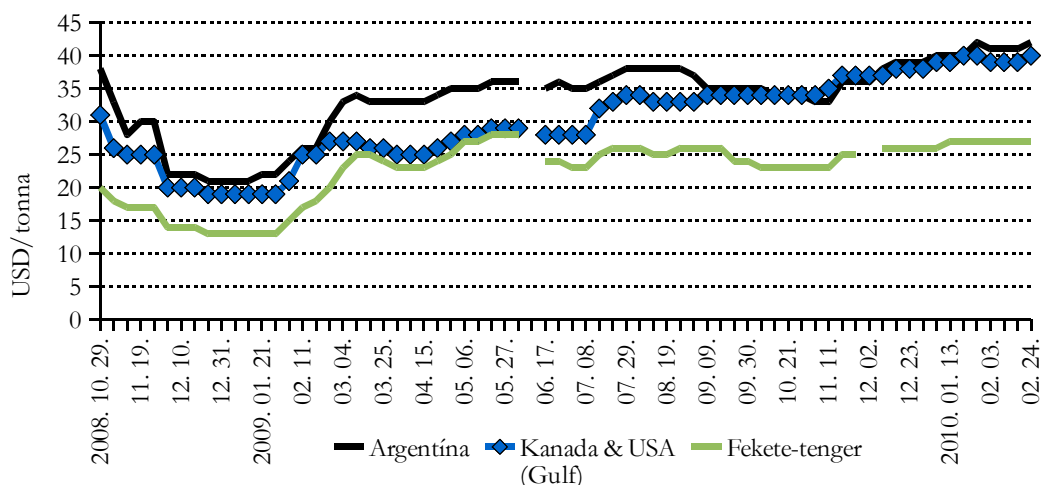

Forrás: EU Bizottság

Az Unió külkereskedelmére a termények világpiaci árán, a kereslet-kínálati viszonyokon túl a szállítási költségek is jelentős hatást gyakorolnak. A gabonafélék tengeri szállítási költsége nőtt 2009-ben, ennek mértéke azonban a kiindulás helyétől függően eltérő volt. Az importárak így nagyobb arányban növekedtek, mint azt a világpiaci árak esetleges emelkedése indokolta volna. Míg a fekete-tengeri költségek alig változtak, addig Kanada és az USA irányából érkező termékek szállítási költsége folyamatosan nőtt, és 2009 őszén elérte az argentin szállítási költségek szintjét. Ez lényeges változás, hiszen a mediterrán régióban 2009 első felében az észak-amerikai export alig került többbe, mint a fekete-tengeri, az év második felétől pedig a fekete-tengeri termékek élveztek versenyelőnyt a tengeren túlival szemben, már ami a tengeri szállítási költségeket illeti.

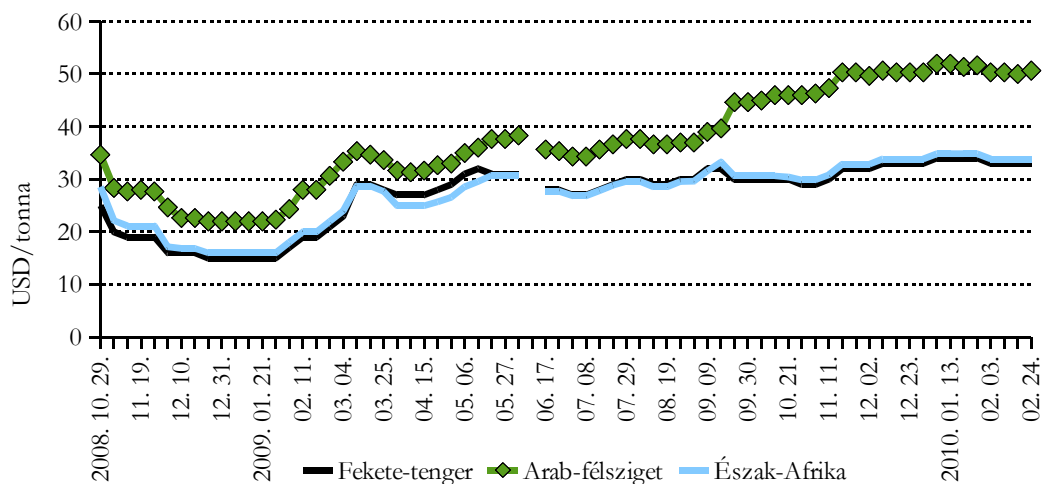
Az importtermékek szállítási költségek miatti drágulása csak az egyik probléma. Az Európai Unió gabonaexportját is nehezíti a tengeri fuvarozás egyre növekvő költsége. Az Arab-félsziget irányába drágult legnagyobb mértékben az európai termények szállítása az elmúlt évben, de az észak-afrikai és fekete-tengeri régiónál is növekedés figyelhető meg.

A mediterrán térségbe érkező gabona tengeri szállítási költsége, kiindulási helyenként

Forrás: IGC

Az Európai Unió gabonaexportját terhelő szállítási költségek, céltérségek szerint

Forrás: IGC

Az előzőeken túlmenően a gazdasági válság okozta likviditási problémák is hozzájárultak az EU visszafogottabb gabonakereskedelméhez a folyó gazdasági évben. Ugyanakkor a fő exportpiacok termése is kedvezően alakult, így a közel-keleti és észak-afrikai régió részéről fellépő importigény is csökkent. A legfrissebb prognózisok szerint azonban a 2010/2011. gazdasági évben várhatóan 20%-kal újra nő a szükségletük.

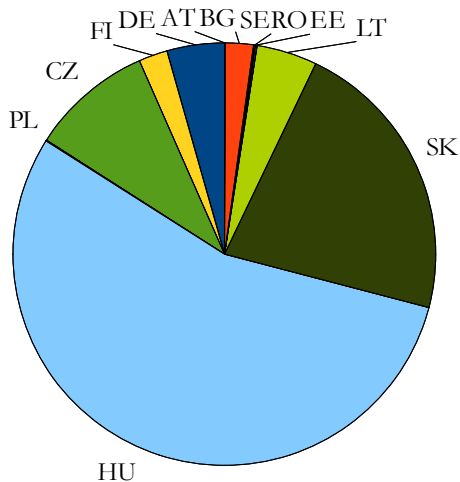
2. Intervenció

Az EU Bizottság adatai szerint a 2009/2010. intervenció időszakban 2010. február 21-ig csaknem 3,7 millió gabonát ajánlottak fel intervencióra. Ez az egy évvel korábbinak (2008/2009. intervenció időszak: 2009. február 22-ig 802 ezer tonna) 4,5-szerese, annak ellenére, hogy akkor még a kukorica intervenció felajánlására is lehetőség volt. Az intervenció biztos felvevőpiacot jelent a gazdálkodók számára – a plusz költségek és a késedelmes fizetés ellenére is –, ami magyarázatul szolgálhat az idei szezon nagyarányú értékesítéseire. Jelenleg az intervencióban elhelyezett áru 96%-a árpa, míg egy évvel korábban a legnagyobb részt (68%) a kukorica tette ki.

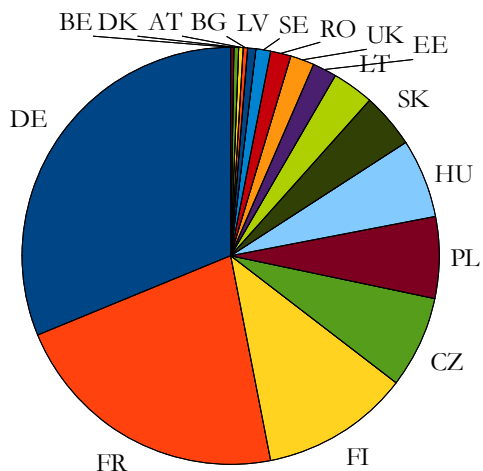
A felajánlható termékkör változásával az országok intervencióból való részesedése is módosult. Amíg takarmánykukoricát is vásárolt az Unió, addig Magyarországról érkezett a felajánlások 55%-a (2009. február 22-ig). A jelenlegi felvásárlási időszakban azonban Németország, és Franciaország a legnagyobb felajánlók, mindketten árpát helyeztek el intervencióban.

A tagországok részesedése a gabonaintervencióból

2008/2009. gazdasági év (2009. február 22-ig)

2009/2010. gazdasági év (2010. február 21-ig)

Forrás: EU Bizottság

A külkereskedelem és az intervenció adataiból is az látszik, hogy a legnagyobb problémát az árpa értékesítése okozta eddig a folyó gazdasági évben. A világpiacra kis mennyiségű uniós áru jelent meg, ugyanakkor intervencióra 3,5 millió tonnát ajánlottak fel, mivel számos tagállamban az árpa piaci ára az intervenció árszint alatt maradt. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy az intervencióval csak átmenetileg vonható el a piaci felesleg. Előbb-utóbb ezt az árut is értékesíteni kell, ami abban az esetben lehet kifizetődő, ha a piaci ár újra meghaladja az intervenció árszintet, és az egyéb, járulékos költségek is megtérülnek.

A 2009. évi bőséges gabonatermesre, a felhalmozódott készletekre és a vontatott exportra hivatkozva több tagállam is azzal a kéréssel fordult a Bizottsághoz, hogy a folyó gazdasági évben újra vezessék be az exportvisszatérítést a közösségi gabonafélékre is. A kérést azonban a Bizottság elutasította. A Strategie Granis legfrissebb előrejelzése szerint ugyanakkor a következő gazdasági évben (2010/2011) az Unió búzatermése 4%-kal 134,7 millió tonnára nőhet, de kedvező időjárási feltételek mellett akár a 140 millió tonnát is elérheti. Árpából 9%-os csökkenést valószínűsítenek, de még így is meghaladhatja az 57 millió tonnát a termés. A hatalmas készletek és a várhatóan bőséges idei kibocsátás következtében tehát az árak számottevő növekedésére a közeljövőben sem lehet számítani.

Határidős jegyzések

A **chicagói árutőzsdén** (CME/CBOT) a búza és a kukorica jegyzése is nőtt a 6. héten, ami-
ben az optimista termés- és felhasználás-előrejelzésnek (USDA) csak részben volt szerepe. A bú-
za tőzsdei árának változását elsősorban az okozta, hogy a pénzalapok lezárták short pozícióikat a
dollár gyengülése miatt. A 7. héten mindkét termény tőzsdei ára újra csökkenni kezdett a dollár
erősödésének, a nagy globális készletek, a várhatóan bőséges dél-amerikai termés, valamint annak
hatására, hogy Egyiptom az amerikai áru helyett újra fekete-tengeri és uniós búzát vásárolt.

A **párizsi árutőzsdén** (MATIF) a búza és a kukorica jegyzése is stagnált, kismértékű csökke-
nés csak a 7. hét végén kezdődött főleg a CME/CBOT változásai következtében.

A **Budapesti Értéktőzsde** (BÉT) árupiaci szekciójában az eurobúza és a takarmánykukorica
márciusi és májusi jegyzése január végén csökkent, azóta azonban változatlan. A takarmánykuko-
ricát még mindig magasabb áron jegyzik, mint az eurobúzát.

Termelői árak

Az étkezési búza és a takarmánykukorica hazai termelői ára alig változott a 6-7. héten a koráb-
biakhoz képest. Mindkét termény ára 30 ezer Ft/tonna körül mozog, azonban a takarmánykuko-
rica értéke már a fizikai piacon is tartósan (2010. 2. hetétől) meghaladja az étkezési búzáét.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (7. hét)

Megnevezés	Mérték- egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Ma- gyarország	2010. 6. hét	2010. 7. hét	2010. 7. hét/ 2010. 6. hét (%)
Étkezési	tonna	4 933,70	4 236,54	-	12 656,85	11 668,78	92,19
búza	Ft/tonna	28 579,09	30 102,98	-	29 142,71	28 845,41	98,98
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	6 339,40	1 796,08	-	4 822,53	8 575,82	177,83
kukorica	Ft/tonna	30 204,94	29 936,11	-	30 204,57	30 017,71	99,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

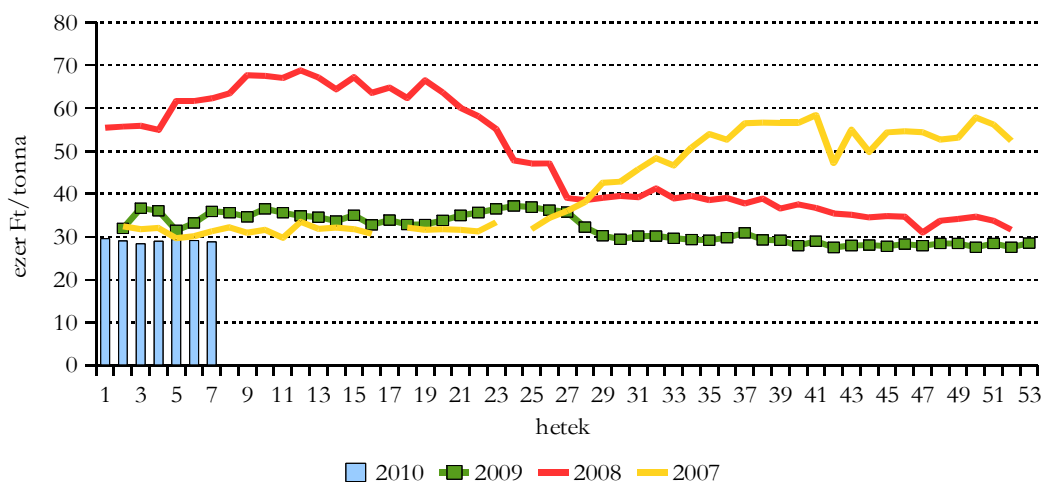
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték- egység	Országos				
		2009. 7. hét	2010. 6. hét	2010. 7. hét	2010. 7. hét/ 2009. 7. hét (%)	2010. 7. hét/ 2010. 6. hét (%)
Étkezési	tonna	22 218,29	12 656,85	11 668,78	52,52	92,19
búza	Ft/tonna	35 940,89	29 142,71	28 845,41	80,26	98,98
Takarmány-	tonna	4 074,00	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	27 058,96	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	32 745,90	4 822,53	8 575,82	26,19	177,83
kukorica	Ft/tonna	27 932,03	30 204,57	30 017,71	107,47	99,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

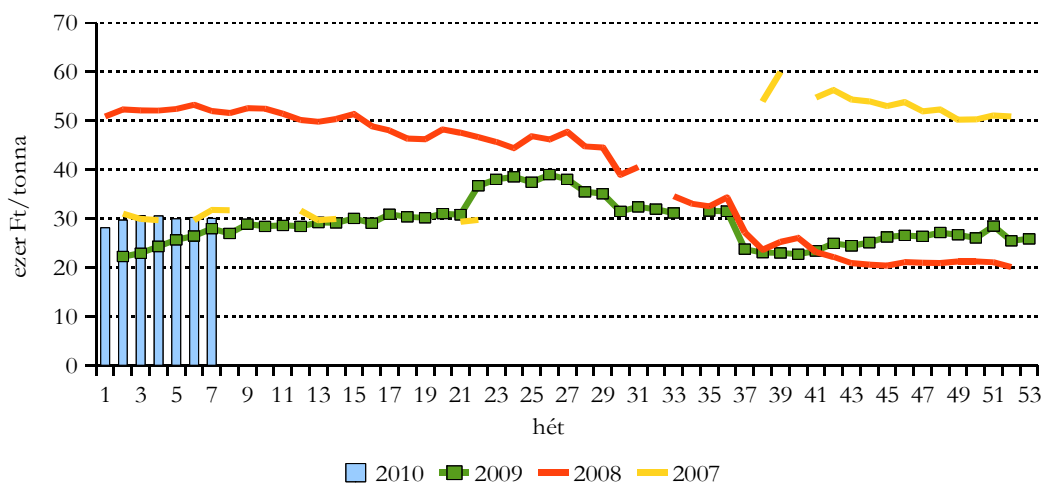
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

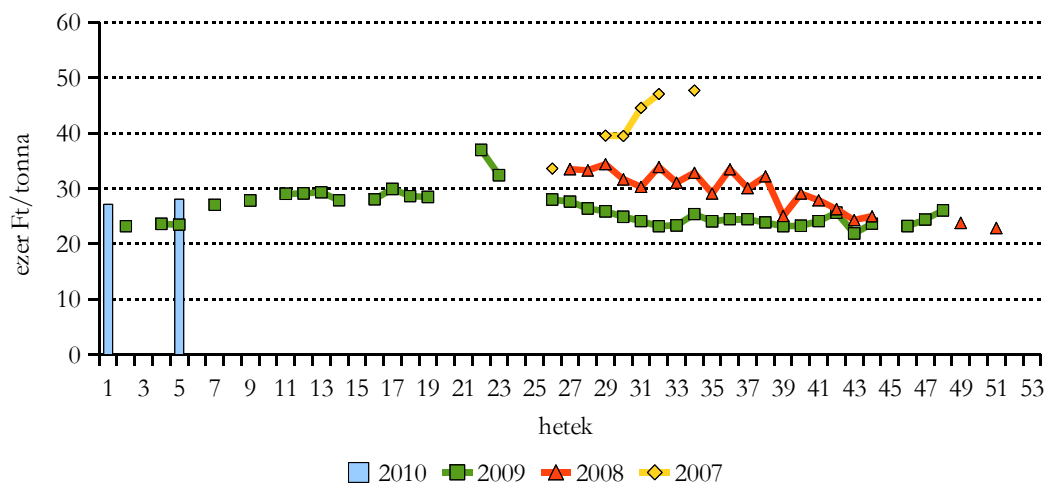
A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

3. ábra

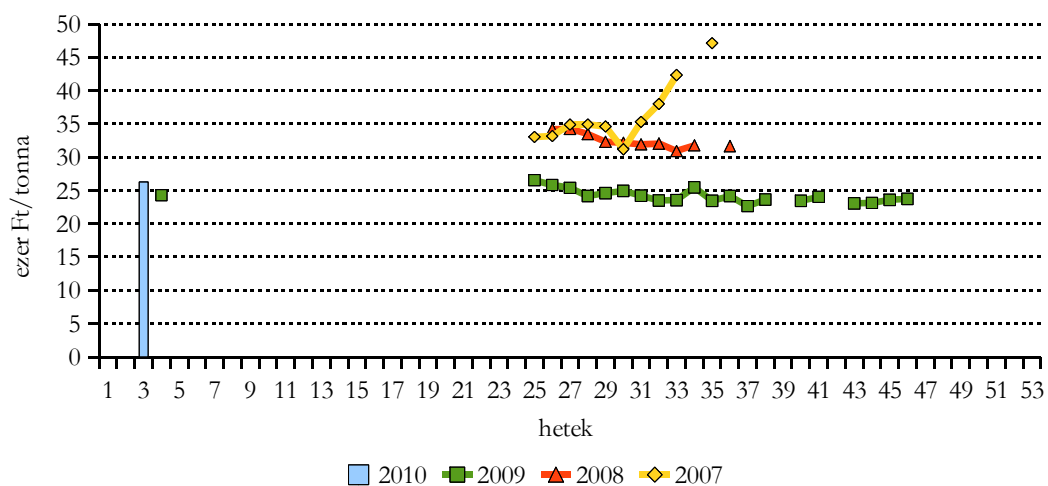
A takarmánybúza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

4. ábra

A takarmányárpa termelői ára

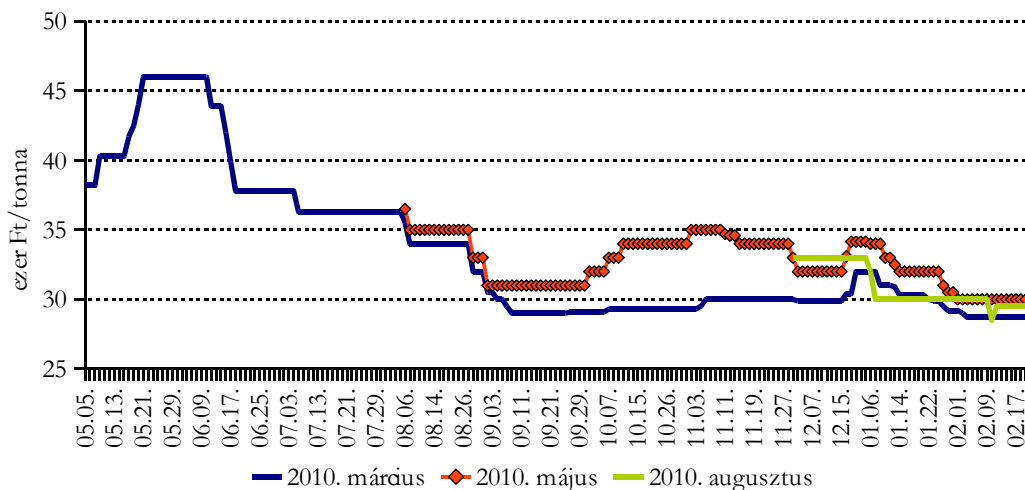

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

5. ábra

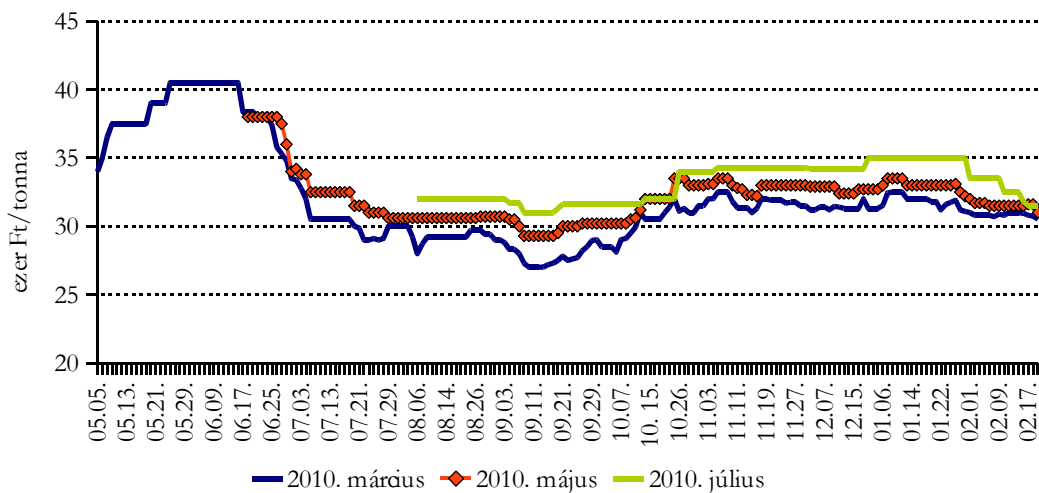
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

6. ábra

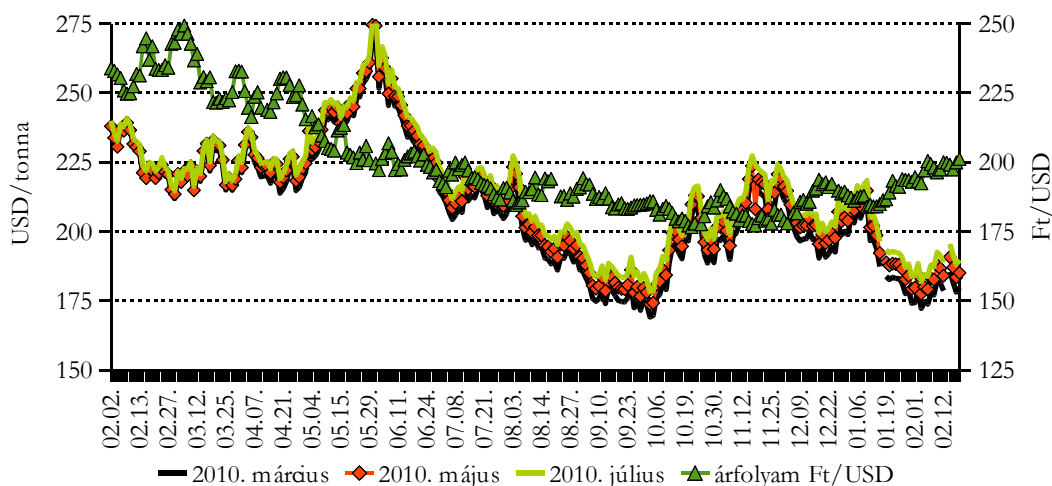
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

7. ábra

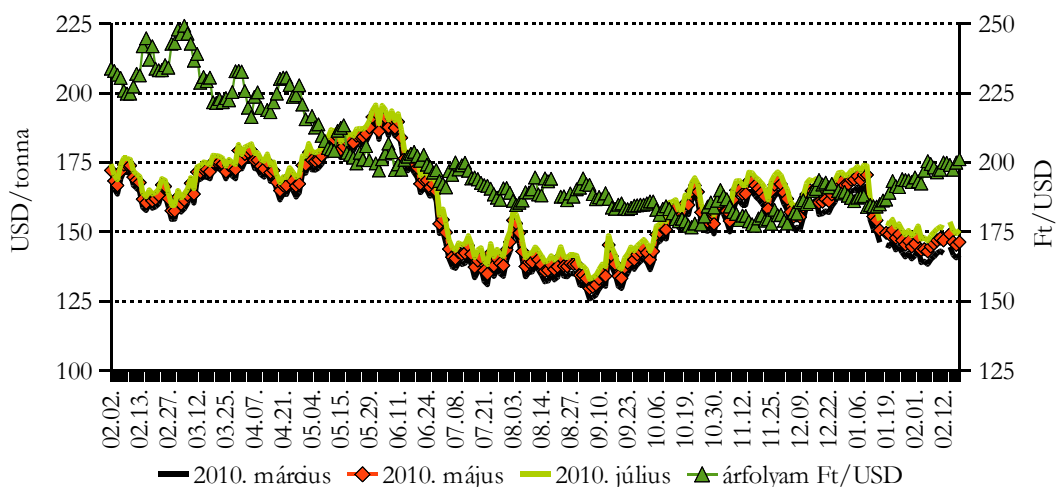
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

8. ábra

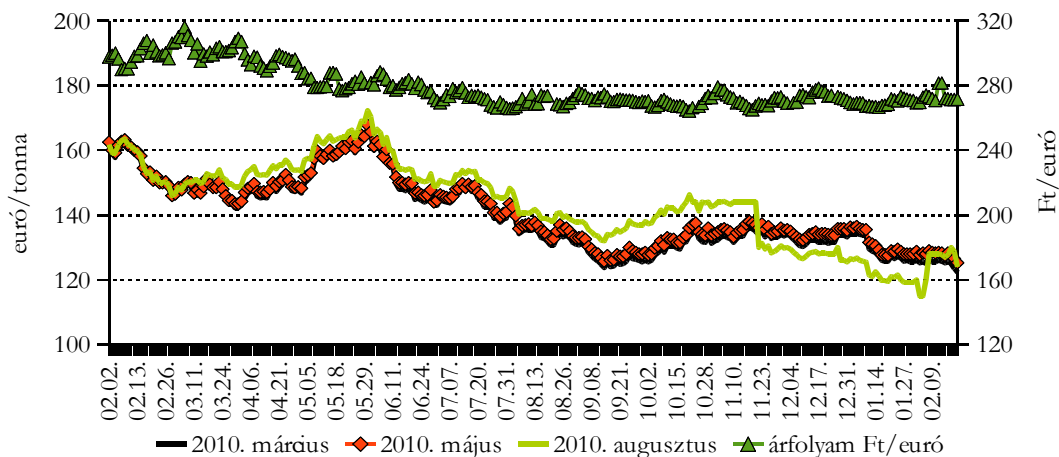
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

9. ábra

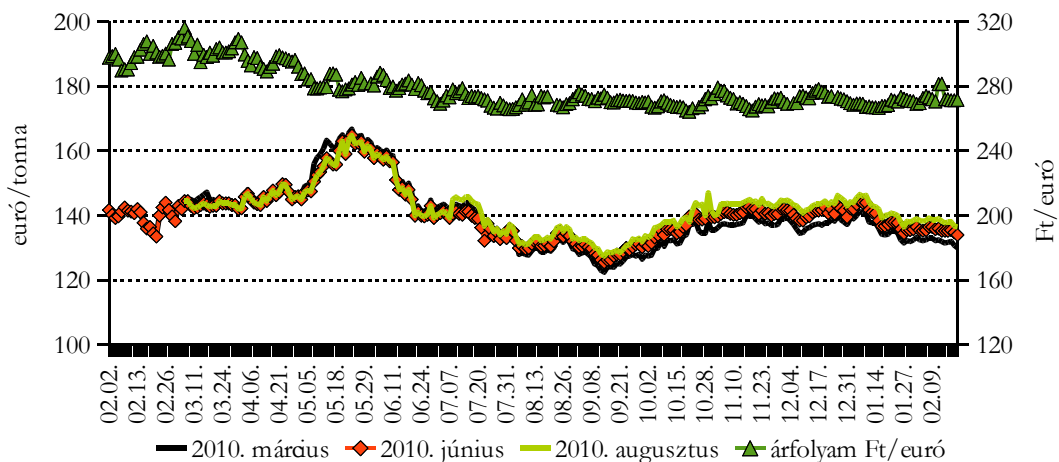
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

10. ábra

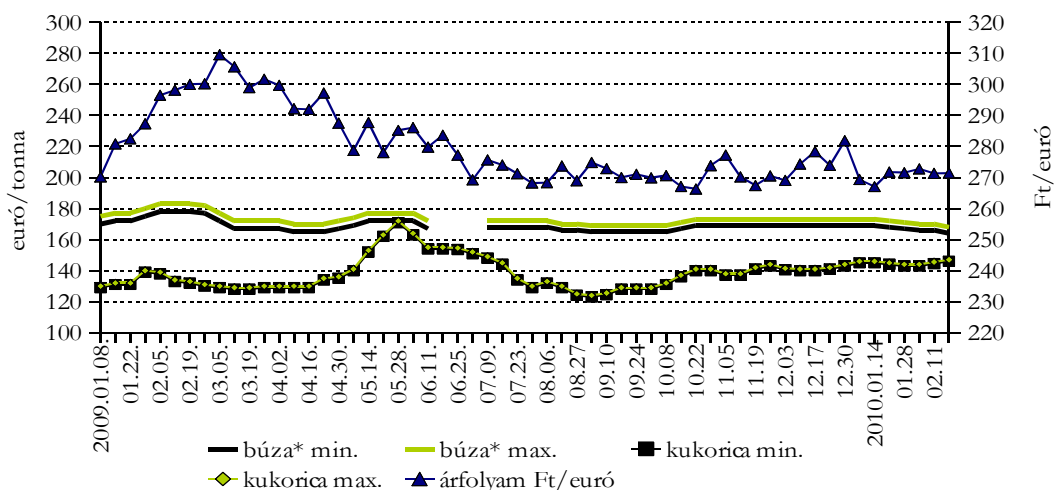
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

11. ábra

A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai árutőzsdén

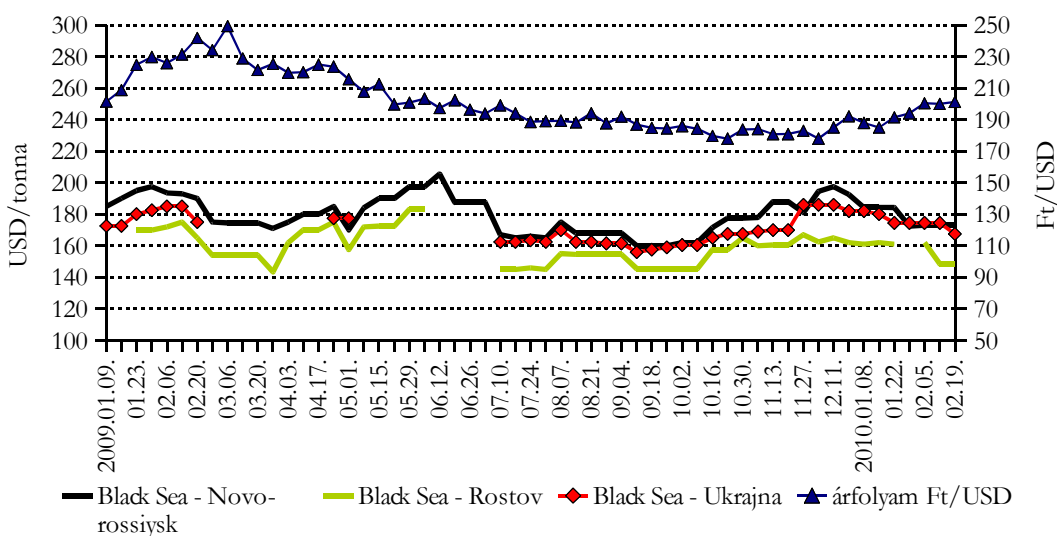

* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl, fehérje 13,5%)

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna, MNB

12. ábra

A malmi búza orosz és ukrán kikötői ára (FOB)

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2009. 7. hét	2010. 6. hét	2010. 7. hét	2010. 7. hét / 2009. 7. hét [%]	2010. 7. hét / 2010. 6. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1316,13	1474,2	1509,71	114,71	102,41
ömlesztett	Ft/kg	63,93	53,33	52,85	82,67	99,11
Finomliszt BL 55	tonna	1505,51	2089,79	2006,95	133,31	96,04
zsákos	Ft/kg	67,33	53,68	54,09	80,35	100,78
Finomliszt BL 55	tonna	925,25	899,55	1056,69	114,21	117,47
zacskós	Ft/kg	74,03	57,04	56,79	76,71	99,56
Rétesliszt BFF 55	tonna	51,09	49,58	47,87	93,7	96,55
ömlesztett	Ft/kg	72,06	61,13	61,23	84,97	100,16
Rétesliszt BFF 55	tonna	32,3	34,85	41,34	127,99	118,62
zsákos	Ft/kg	76,47	63,89	62,35	81,54	97,59
Rétesliszt BFF 55	tonna	70,57	41,46	60,2	85,3	145,19
zacskós	Ft/kg	86,62	70,67	68,25	78,8	96,58
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1077,77	989,98	1087,77	100,93	109,88
ömlesztett	Ft/kg	62,81	50,93	50,19	79,91	98,56
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1014,53	1146,51	1017,79	100,32	88,77
zsákos	Ft/kg	64,77	52,76	52,61	81,22	99,71
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	561,46	629,2	600,68	106,98	95,47
ömlesztett	Ft/kg	66,99	54,86	56,06	83,68	102,18
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	78,5	84,15	114,7	146,11	136,3
zsákos	Ft/kg	70,56	63,28	59,68	84,57	94,3
Étkezési búzadara AD	tonna	65,86	52,4	57,13	86,75	109,03
zacskós	Ft/kg	88,31	72,88	72,34	81,91	99,26

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Ft/kg

Termék	2009. február	2010. január	2010. február
Finomliszt BL 55	156	157	156
Fehér kenyér	241	231	228
Félbarna kenyér	215	233	234
Étkezési búzadara AD	194	181	187

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2010. február 19.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago (őszi lágy búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2010. március	122,25	33 188	2010. március	179,93	36 200	2010. március	183,06	36 830
2010. május	125,25	34 003	2010. május	185,17	37 254	2010. május	187,10	37 643
2010. augusztus	124,00	33 664	2010. július	189,85	38 196	2010. július	191,05	38 437
2010. november	132,50	35 971	2010. szeptember	195,73	39 379	2010. szeptember	195,27	39 286
2011. január	134,50	36 514	2010. december	204,83	41 210	2010. december	201,52	40 544
2011. március	136,75	37 125	2011. március	214,10	43 075	2011. március	207,76	41 799

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2010. március	186,82	37 586	2010. március	92,45	28 574
2010. május	190,86	38 399	2010. május	95,40	29 485
2010. július	194,72	39 176	2010. július	97,40	30 103
2010. szeptember	199,41	40 119	2010. november	101,00	31 216
2010. december	205,84	41 413	2011. január	103,75	32 066
2011. március	211,53	42 558	2011. március	106,50	32 916

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értékesítési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of TradeLIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CBOT, Chicago	
	euró/tonna	Ft/tonna		USD/tonna	Ft/tonna
2010. március	130,00	35 292	2010. március	141,73	28 515
2010. június	134,00	36 378	2010. május	146,36	29 446
2010. augusztus	136,50	37 057	2010. július	150,69	30 317
2010. november	135,50	36 786	2010. szeptember	153,84	30 951
2011. január	138,00	37 464	2010. december	156,79	31 545
2011. március	137,50	37 329	2011. március	161,22	32 436

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2010. május	296,25	80 426
2010. augusztus	292,00	79 272
2010. november	296,00	80 358
2011. február	299,75	81 376
2011. május	303,50	82 394
2011. augusztus	300,00	81 444

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2009. 7. hét		2010. 7. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	-	-	118	32 063	április
La Pallice	-	-	118	32 063	április
Creil*	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	157	46 839	127	34 468	február
Würzburg	133	39 530	111	30 125	február
Köln	141	42 066	125	33 925	február
Drezda	132	39 381	112	30 397	február
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	144	42 961	123	33 247	február
Spanyolország					
Barcelona**	151	45 049	-	-	február
Ausztria					
Bécs	143	42 513	-	-	február
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	-	-	124	33 692	április
Bordeaux/Bayonne	134	39 894	127	34 528	február
La Pallice	133	39 745	125	34 053	február
Németország					
Hamburg	136	40 574	148	40 167	február
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	145	43 259	-	-	február

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

		2010. 7. hét		
		euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási hónap
Takarmányárpa				
Anglia				
	Kelet-Anglia	94	25 493	február
Franciaország				
	Rouen	94	25 571	február
	La Pallice	96	26 092	április
	Creil*	94	25 550	április
Németország				
	Hamburg	104	28 226	február
	Hannover	103	27 954	február
	Drezda	96	25 919	február
	München	100	27 140	február
Dánia				
	Koppenhága	-	-	-
Olaszország				
	Bologna	-	-	-
Belgium				
	Brüsszel	105	28 497	február
Spanyolország				
	Barcelona	-	-	-
Ausztria				
	Bécs	-	-	-
Finnország				
	Raisio	-	-	-
Takarmánybúza				
Franciaország				
	Creil*	110	29 892	április
Németország				
	Hamburg	122	33 111	február
Hollandia				
	Rotterdam*	125	33 925	február
Belgium				
	Brüsszel	121	32 704	február

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzések

	2010. 02. 12.		2010. 02. 19.		Szállítási	
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna	hónap	Kikötő
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	284,30	56 871,37	281,42	56 618,89	március	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	211,80	42 368,47	216,90	43 638,11	február	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	169,70	33 946,79	167,80	33 759,68	február	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	194,20	38 847,77	200,90	40 419,07	március	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	174,50	34 906,98	167,50	33 699,33	február	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	225,00	45 009,00	222,70	44 805,01	február	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	221,30	44 268,85	219,00	44 060,61	február	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	166,30	33 266,65	164,60	33 115,87	március	FOB US Gulf
Argentína	-	-	155,60	31 305,16	március	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia. takarmány	141,30	28 265,65	136,70	27 502,67	február	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	139,00	27 805,56	139,00	27 965,41	február	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	-	-	-	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia. takarmányárpa: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

CUKORPIACI JELENTÉS

- A kereslet élénkülése rekordmagasságú árakat eredményezett a világpiacon. A londoni árutőzsdén a finomított cukor nyár végéig szóló jegyzései tonnánként meghaladják a történelmi csúcsnak számító 700 dollárt. A finomított cukor árelőnye jelenleg közel 100 dollár/tonna a New York-i árutőzsde nyerscukor jegyzéseivel szemben.
- A világpiacon a fehércukor és a nyerscukor ára meghaladja az uniós ipari cukor árát.
- Az Európai Unió a rendkívüli piaci helyzetre való tekintettel 500 ezer tonnával megemelte a kvótán felül előállított cukor exportálható mennyiségét.
- A Magyarországon előállított cukor fedezi a 2009/2010. gazdasági évre engedélyezett kvótát, elenyésző a kvóta feletti termelés.

Világpiaci helyzet

A három évtizede nem látott mértékű, 2009 elején kezdődött áremelkedés folytatódott 2010 elején. A londoni árutőzsdén (LIFFE) a fehércukor legközelebbi határidőre szóló jegyzései az elmúlt év végétől meghaladják a 700 dollárt tonnánként, a nyerscukoré a New York-i árutőzsdén a 600 dollárt (1-4. ábra). Az árak erőteljes emelkedését a világpiaci kereslet élénkülése okozta. A világon a harmadik legnagyobb fogyasztó, Kína cukorfogyasztása - az előzetesen közölt 2,25 millió tonna helyett - 3,3 millió tonnával haladja meg a termelést. A keresletet tovább növelte a pakisztáni kormány intézkedése, amely szerint a közvetlen fogyasztásra szánt fehércukor 16,85%-os importvámját felfüggesztették 700 ezer tonnás mennyiségre vonatkozóan. Ezen kívül további 500-500 ezer tonna cukor importját tervezik a pakisztáni Kereskedelmi Részvénytársaság számára, valamint a stratégiai készletek feltöltésére. Indonézia, India, Irak, Egyiptom, Kína és Pakisztán kereslete is jelentősen nő a fehércukor iránt. A világon a legnagyobb önálló, lánchoz nem tartozó dubai cukorfinomító elemzői szerint a kereslet ilyen mértékű növekedése esetén a fehércukor tonnánkénti árelőnye 145 dollár/tonnára ugorhat. A londoni árutőzsdén a finomított cukor ár-előnye jelenleg közel 100 dollár/tonna a New York-i árutőzsde nyerscukor jegyzéseivel képest. A fenti hírek árnövelő hatását Brazília etanol felhasználásra vonatkozó intézkedései (a bekeverési arányt február elsejétől 90 napig 25%-ról 20%-ra csökkentette), valamint az Egyesült Államok és Oroszország előző évhez képest kedvezőbb terméskilátásai sem állították meg.

A cukorkínálat szűköségének a tetőzését a harmadik negyedévben várják az elemzők. Enyhülés csak a következő évben valószínű, amikor Indiában az idén várható 17 millióval szemben 22-23 millió tonna körüli termelésre számítanak.

Európai kitekintés

Az Európai Unió a 2009/2010. gazdasági évre 13,3 millió tonna cukorkvótát határozott meg. A tagállamok 5,77 millió tonna cukor, izoglükóz és inulin kvótáról történő lemondását a Bizottság sikeresnek ítélte, így a 6 millió tonnás eredeti célkitűzést a továbbiakban már nem tartja szükségesnek. A világpiacon jelenleg kialakult kereslet sem támasztja alá az uniós kvóta további vágását. A visszaeső világpiaci termeléssel szemben az EU 2009. évi kiemelkedő kibocsátása a vártnál nagyobb, 3,9 millió tonna kvóta feletti cukor előállítását eredményezte. Az uniós és a világpiacon kialakult magas árak, valamint az EU-ban a szerkezetátalakítás során csökkenő cukorrépa- és cukor termelői árak lehetővé teszik, hogy a kvótán felüli cukrot a WTO-ban vállalt kötelezettségek megsértése nélkül (támogatások nélkül) exportálják. A fentiek figyelembe vételével az EU a kvótán felüli cukor kivitelére vonatkozó 1,35 millió tonnás korlátot 500 ezer tonnával, 1,85 millió tonnára emelte 2010. január végén. Az intézkedéssel kapcsolatban Brazília, Ausztrália és Thaiföld aggodalmát fejezte ki.

A világpiacon a rekordszintű kereslet az uniós kvótacukor árát jelentősen meghaladó árakat eredményezett. Az EU-ban a kvótacukor ára közelít a reform után alkalmazandó alacsonyabb referenciaár (404,4 euró/tonna) felé. Ugyanakkor a világpiaci árak (nyerscukor és fehércukor egyaránt) már az uniós ipari cukor árát is meghaladják 2009 végétől (5. ábra).

Hazai körkép

A kaposvári gyár cukorrépakampánya 2009-ben a leghosszabb volt az elmúlt éveket tekintve. A hazai előállítású cukor biztosítja a 105 ezer tonnás cukorkvóta teljes kihasználását a 2009/2010. gazdasági évben.

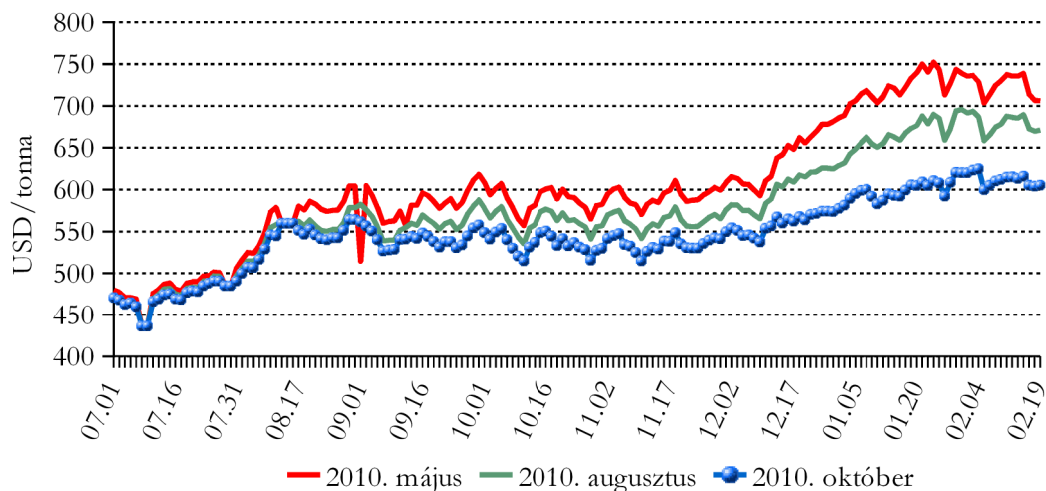
A megtermelt mennyiség a teljes hazai fogyasztás egyharmada, a többit importból elégítik ki. A KSH adatai szerint 2009 novemberében harmadára csökkent az import cukor mennyisége az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami jól mutatja a hazai termelés javulását, továbbá azt, hogy Magyarország ebben az időszakban még nem igényli a nagy mennyiségű behozatalt. A cukor importára 137 Ft/kg-ról 128 Ft/kg-ra csökkent novemberben. A behozott mennyiség 77%-a a kvótán felül termelő Németországból, valamint Horvátországból és Szlovéniából származott.

A hazai importban jelentős szerepet vállal a Mátra Cukor Zrt. A társaság a magyarországi termelés leállítását követően logisztikai és csomagolási tevékenységet végzett, emellett 2010-től cukorimporttal is foglalkozik, amely várhatóan 100 ezer tonna körül alakul.

A kristálycukor fogyasztói ára januárban a reform előtti, kínálati piac árszintjére esett (6. ábra). A környező országokban is tapasztalható az árak csökkenése, azonban a fogyasztói ár szintje közel 10%-kal magasabb. Szlovákiában a kristálycukor fogyasztói ára 221 Ft/kg volt a múlt év decemberében, szemben a hazai 201 Ft/kg-os árral (7. ábra). Ezt a különbséget vélhetőleg az okozza, hogy a hazai áruházláncok közvetlenül importálnak olcsó cukrot.

1. ábra

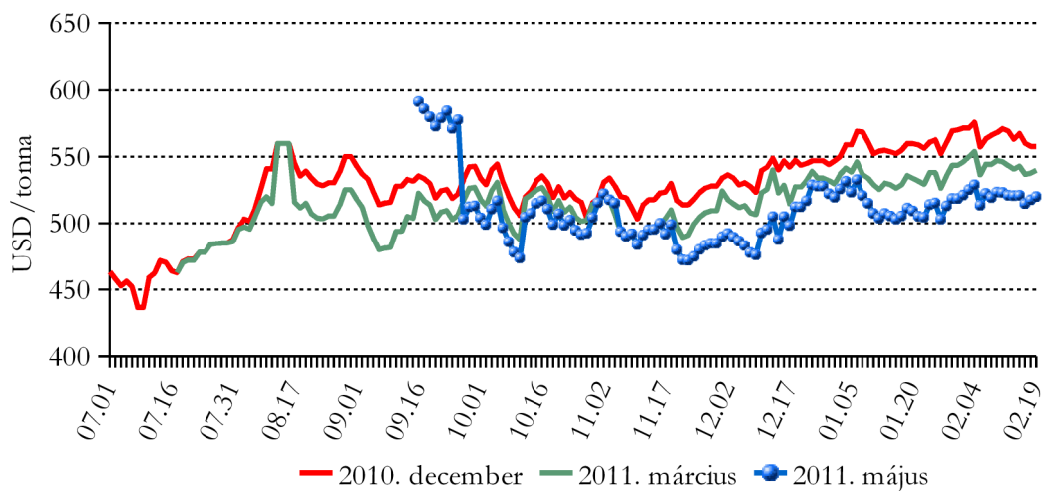
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

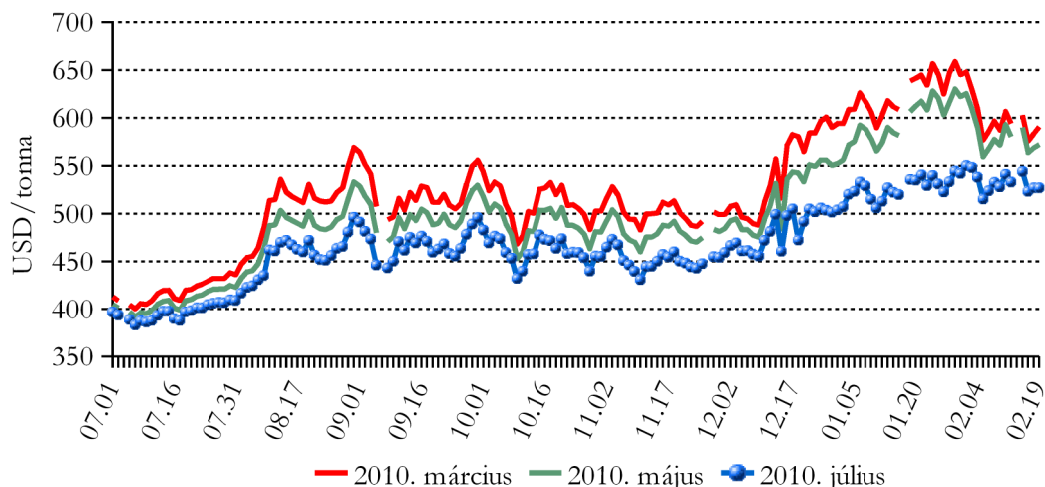
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

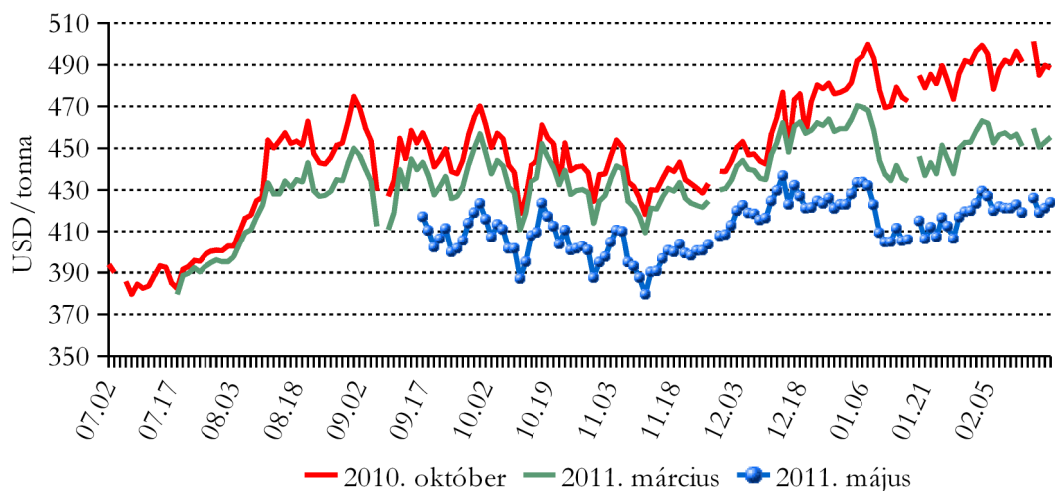
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

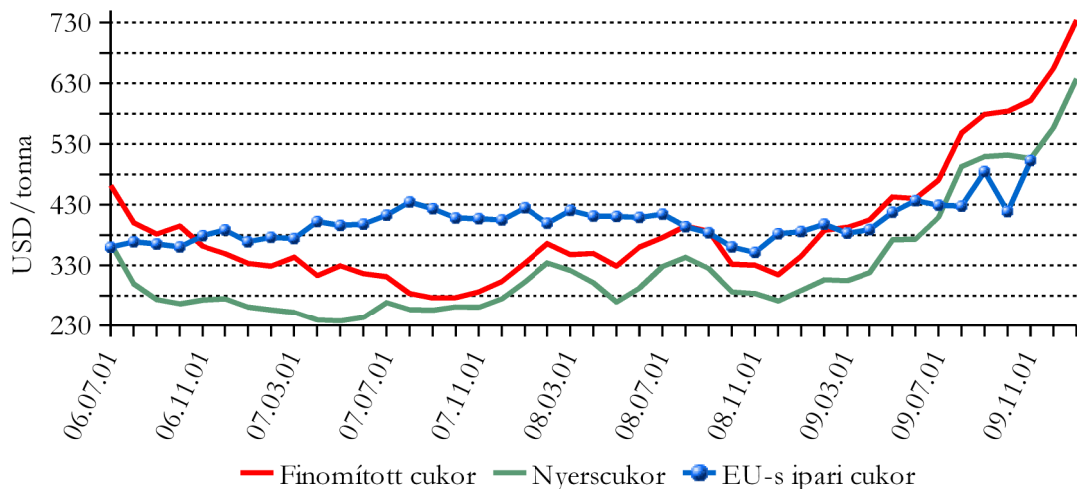
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

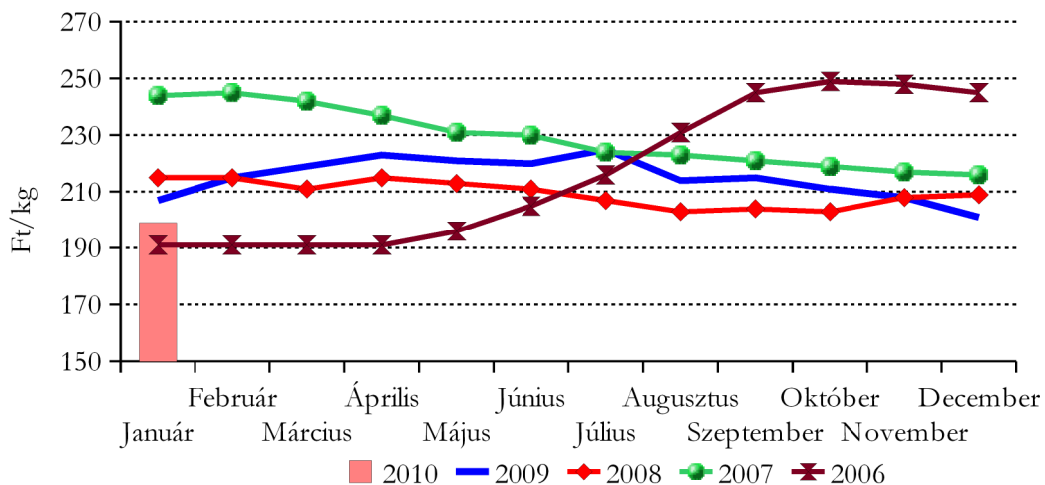
A nyers és a finomított cukor nemzetközi és EU-s árai a cukorreform kezdetétől

Forrás: USDA ERS, EU Bizottság

6. ábra

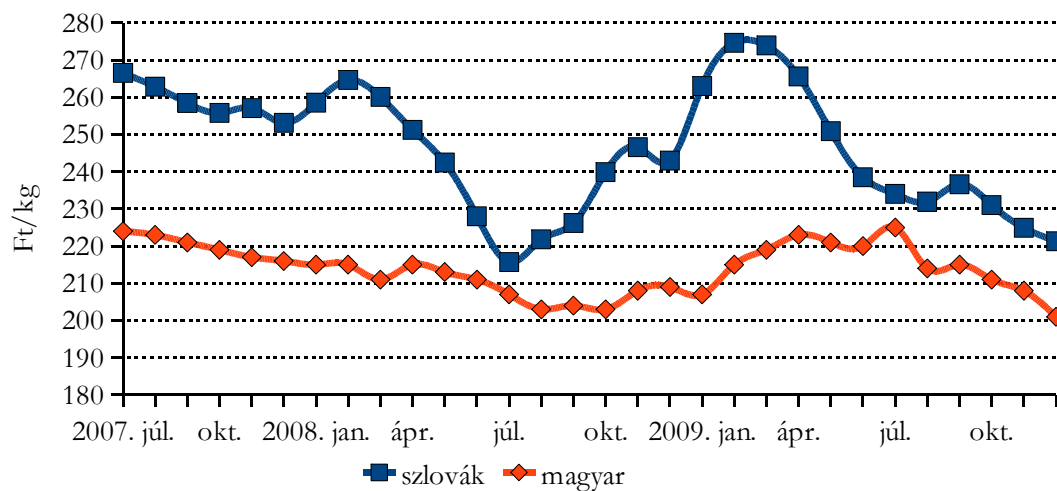
A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon

Forrás: KSH

7. ábra

A kristálycukor magyar és szlovák fogyasztói ára

Forrás: KSH, SÚSR

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>